

Pootevřené dveře

JÁHEN JOSEF JANŠTA

Matěj v létě oslavil jedenácté narozeniny a mezi ministranty se začal řadit k těm starším. Doma je však ze tří sourozenců daleko nejmladší.

Večer při společné modlitbě se ptá rodičů: „Proč se Bára a Honza s námi nemodlí?“

„Chtějí si to zkusit sami. Ale já myslím, že se alespoň někdy vrátí,“ odpovídá chlapec tatínek a dodává: „Začíná měsíc říjen, my s maminkou se budeme modlit celý růženec, s tebou alespoň desátek.“

Matěj neodporuje, ale radost z toho nemá. Bára s Honzou se to určitě nemodlí.

Rodiče ho nechávají předříkávat, ale opakovat zdrávky ho netěší, ještě že to uteče a je tady „Sláva Otcí...“ a po krátké modlitbě i konec desátku.

Po večerním čtení ho maminka popohání: „Běž už spát, my ještě růženec dokončíme.“

„A vás to baví?“ ptá se hoch.

„Růženec se rád modlí ten, kdo se ho modlí. Proto s tebou začínáme alespoň jedním desátkem, aby ses jednou modlil rád celý.“

Matěj jde rychle spát, ale než usne, tak ho napadne škaredé podezření. Zprvu je zahání, ale nakonec si je připustí. Modlí se rodiče opravdu ten dlouhý růženec, anebo to před ním jenom hrají? Nemůže kvůli tomu spát. Otevírá tedy co možná nejtíši

Ilustrace: Jiří Vancůra

dveře, aby slyšel hlasy z kuchyně. „Zdravas Maria...“, zaznívá tlučeně a pak znovu a znovu.

Brzy usíná, i když se stydí, že rodiče špehoval. Přiznává se k tomu mamince hned ráno.

„Copak jsme ti někdy lhali?“ zeptá se trochu smutně maminka a Matěj ví, že to na sebe musí říct ve zpovědi.

Ke svátosti smíření přistupuje před večerní mší svatou. Pan farář je z jeho hříchu smutný, ale nakonec mu řekne: „Je dobře, že jsi to přišel na sebe Pánu Ježíši říct. Budeš mít zase pokoj v duši.“

A Matěj je po zpovědi lehký jako pírko a má radost po celý večer. S chutí pak předříkává desátek růžence. A když jde spát, tak schválně nechává pootevřené dveře. Ne, že by rodiče znovu podezírali, ale chce slyšet, jak se spolu modlí.

Ke konci měsíce jedou s rodiči na pout' k Panně Marii. Po mši svaté mu moc chutná svačina venku na lavičce. Tatínek navrhuje: „Je krásně, mohli bychom se pomodlit tady.“

Jako vždy se první desátek modlí společně. Po jeho skončení Matěj ví, že může běžet ke studánce pro vodu a vybrat si v obchůdkách dárek z pouti. Ale on sedí dál na lavičce a s rodiči se modlí: druhý, třetí desátek, až nakonec celý růženec. Poprvé prožívá to, co mu říkala maminka: Růženec se rád modlí ten, kdo se ho modlí.

a látku. Forma je jakoby duší věci. Je strukturou a souborem vlastností, které dovolují zařadit podobné věci do jedné množiny. Tak přiřazujeme do jedné množiny židle, protože jsou právě židlemi – mají např. čtyři nohy, opěrátka a jsou určeny k sezení, i když jedna židle je velká, druhá malá, třetí dřevěná a čtvrtá z umělé hmoty; kočky, protože jsou právě kočkami – mňoukají, mají drápy a chytají myši, i když každá z nich je naprosto jiná. Stromy přiřazujeme ke stromům, lidi k lidem, auta k autům atd.

U každé věci – jsoucna pak Aristotelés dále rozlišuje „látku“. Nejde mu ani tak o to, říci, z čeho daná věc je, jestli je židle ze dřeva nebo ze železa, i když i to je věcí látky. Látka je však v jeho pojetí mnohem širším pojmem. Představuje veškerou možnost „být nějakým“. Židle tak může být velká nebo malá; může být zatím pouze v myslí řemeslníka, anebo už být uložena ve skladě s dalším nábytkem; může být nová, anebo rezavá; obsazená, anebo volná...

A tak tedy každá věc obsahuje formu a látku. To znamená, že ji lze zařadit do příhrádky spolu s dalšími podobnými věcmi, a zároveň se vždy nachází v pohybu, a tím v určité fázi svého vývoje. Forma a látka jsou dvě ze čtyř hlavních příčin věcí a zároveň ukazují, co jsoucno je.

Příště prozradím, jaké jsou zbývající dvě příčiny věcí a světa podle Aristotela.

Foto: Anna - Adobe stock

OTEC JAN KOBLÍŽEK

Už se zabýváme nějakou dobou filozofií, a tak si můžeme dovolit položit si jedny z nejnáročnějších filozofických otázek: Co je to jsoucno? A co je příčinou jsoucna?

Na první pohled je to jednoduché. Jsoucno je přece to, co „je“. Např. míč, strom, pes nebo člověk. Ano, ale, co to znamená, že něco „je“? „Je“ všechno stejně? „Nějsou“

náhodou věci, které „jsou víc“, než nějaké jiné, tak jako jedny boty jsou černější, než druhé? A proč něco spíše „je“, než „není“? Proč jsou svět a věci v něm takové, jaké „jsou“, a ne jiné, proč se děje to, co se děje, a proč jsem já zrovna já, a ne někdo jiný, či proč vůbec „jsem“?

S těmito otázkami se potýkají všichni, kteří se zabývají filozofií. Aristotelés, který se pokouší na tyto otázky odpovědět, říká, že každá věc v sobě obsahuje jistou formu

Milí ministranti, v minulosti už jsme zde v rubrice řešili nejrůznější témata kolem vody a vodních živelů. Prozkoumali jsme moře a oceány nebo třeba to, kdo a co je na světě nejhlubší. Možná trochu na škodu jsme ještě nezminili vodopády. O všeobecně známých Niagarských vodopádech snad nemusíme ani mluvit. Svět padající vody je však mnohem pestřejší a otevírá neuvěřitelné příběhy. Představme si proto krátce alespoň některé z nich.

POZOR, LÉTAJÍCÍ KAJAKÁŘI!

Téměř z nebes slétl americký kajakář Tyler Bradt, když se v roce 2009 vydal na svém plavidle z vrcholu vodopádu Palouse. Kromě toho, že svůj 57 metrů dlouhý pád přežil jen s vykloubeným zápěstím a zlomeným pádem, vylovil si i nový světový rekord. Ten předchozí překonal o celých 18 metrů. Pro zajímavost, jeho volný pád trval asi 4 s.

HURÁ DO AFRIKY...

Avšak nejen USA mají však světu ohledně vodopádů co nabídnout, a proto se nyní přemístíme do Afriky. Konkrétně na pomezí států Zimbabwe a Zambie, jejichž přirozenou hranici tvoří řeka Zambezi. Ne každý ví, že místní Viktoriiny vodopády drží mezi svými světovými konkurenty jeden primát. Vzhledem k tomu, že sahají do výšky 108 metrů a jsou široké 1 708 m, jedná se o největší souvislou stěnu padající vody (celkem 184 400 m²). Kromě toho jsou Viktoriiny vodopády známé také mlhou, která se nad nimi tvoří. Tu lze spatřit až z dvacetikilometrové dálky. Ne nadarmo tak toto přírodní dílo domorodci nazývají „Mosi-oa-Tunya“, tedy „Hřmící kour“.

BEZ VODY TO NEJDE

Čtenáři, schválně si zkuste tipnout, kolikrát se v Bibli vyskytuje slovo „voda“. Odpověď je 116krát. Pokud bychom pátrali po slovech s kořenem „vod“ (který se ne vždy týká vody), bylo by výsledné číslo 952. Vyplývá z toho, jak důležitá v biblických časech voda byla jako zdroj života i obživy. Ve Starém zákoně vidíme velmi často úctu k vodě a Hospodina, který skrze vodu působí. V Novém zákoně

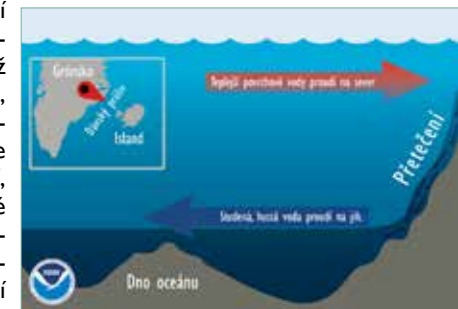

ZA KAŽDÉHO POČASÍ

Ano, skutečně za každého počasí můžete zhlédnout vodopád uvnitř budovy International Center v Detroitu. Voda zde padá nebo spíše stéká dolů po mramorových kamenech z celkové výšky 34,75 metru. Toto dílo se díky tomu zařadilo do Guinnessovy knihy rekordů jako nejvyšší vodopád umístěný v budově.

PODVODNÝ, TEDY PODVODNÍ VODOPÁD

Věřte nebo ne, skutečně se nejedná o podvod. Podvodní vodopád skutečně existuje. A sice v Dánském průlivu, který odděluje Grónsko a Island. V tomto průlivu se také stýkají dvě moře, Grónské a Irmingerské. Právě na hranici těchto dvou vodních ploch zaznamenali vědci v roce 1989 kuriózní objev. Voda v Grónském moři je totiž chladnější a hustší, a přepadá tak na mořském dně na místě, kde se obě moře setkávají, z tří a půl kilometrové výšky do moře Irmingerského. Tento podvodní úkaz je nejvyšší svého druhu a hravě by strčil do kapsy i Andělský vodopád ve Venezuele, který je jinak se svojí výškou 979 metrů zdaleka nejvyšším klasickým vodopádem.

pak vše jen pokračuje – od proměnění vody ve víno, přes chůzi po vodě či bouři na Genezaretském jezeře až po závěrečné „Ziznim!“ . A s trochou fantazie najdeme v Písmu i ty vodopády: „Ať mě neodvede dravý vodní proud, ať hlubina mě nepohltní, ať nade mnou studnice nezavře ústa!“ (Ž 69, 16) Co myslíte? Nemohl si zrovna tohle sám pro sebe říkat onen „létaující kajakář“ během svého velepádu?

Zdroje: kniha Guinness World Records 2016

Foto: merydolla, Hans und Christa Ede, Matthew - Adobe stock; Alistair McMillan - wikipedia.org